ISSN 0909-4391

November 1999
34. årgang nr. 5

Danish Westindian Society
protektor: Hendes Majestæt Dronningen

Kulturministerens besøg på US Virgin Islands en succes

Endnu en anmeldelse af en caribisk klassiker

Så er det vestindiske julemærke kommet

Julefest på fregatten Jylland på togtet 1880

Den gamle Lawaetz-bog om Peter von Scholten er nu blevet smukt genoptrykt på engelsk

Generalforsamlingen: To nye i bestyrelsen og bagefter fik DVS en ny, kvindelig formand

Redaktion: Ole Bidstrup (ansvh.) ☎+fax: 33 24 10 20
Lykkesholms Alle 2A, 4. sal, 1902 Frederiksberg C
E-mail: **obi-awa@post1.tele.dk** - Selskabets netadresse: **www.dwis.dk**

En stor succes og en tæt pressedækning.

Kulturministerens besøg på øerne har været godt for relationerne mellem øerne og Danmark, og for hende har det været en stor oplevelse at besøge stederne, der rummer så meget Danmark endnu.

Hvad Elisabeth Gerne Nielsen sagde, kan læses andre steder i bladet. I The Daily News torsdag den 28 citeres guvernøren for at sige *"We hope this is the beginning of a broad coorporation between the USVI and Denmark"*.

Det kan alle håbe på, og det er i hvert fald rart, at guvernøren ikke kun tænker på turisme-kroner, men også på kultur. Tak til ham for det. Men der er nok - ifølge de omtaler, der har været i øernes medier - en enkelt eller måske endda en, to, mange, som tror, at med næste båd kommer så alle arkivalierne fra Danmark, så hungrige forskere kan grave sig ned i dem.

Er det ondt at sige *Gid det aldrig måtte ske?* Næh, for det ville være den største risiko, man kunne udsætte dette skrøbelige og nemt forgængelige materiale for. Uden sammenligning med tidligere sager som for eksempel de islandske håndskrifter, så er det også danskerne historie, der gemmer sig i materialerne, og som allerede Terence Todman sagde i 1985 mens han var ambassadør her i landet: *"Først skal der skaffes en bygning, der kan sikre de rette klimaforhold og man skal lære dansk og kunne læse gotiske bogstaver."*

En sikker bygning skal også kunne modstå den værste orkan og kunne fortsætte med sit klimaanlæg også selv om en orkan måtte lægge samtlige el-master ned. Og det gør de jo, sådan nogle snurrebasser. Igen i år var der stor risiko, og der blev både boltet, bundet og bastet for at være klar til "JOSE".

Derfor er der ingen tvivl om, at det allerbeste ville været donorer, der ville være med til kopi-sæt af det, man kan finde frem til, når det igangværende renoveringsprojekt er blevet til et register, som bliver tilgængeligt for alle og på internettet, så man kan søge hvorsomhelst og nårsomhelst.

Og nu jeg lige fik nævnt internettet, sådan helt tilfældigt, ikke - så fortæl det til alle, at Selskabets sider er blevet renoveret og at der også er nyheder. For eksempel var kulturministerens tale i kirken søndag den 31. Oktober på St. Croix til at læse på www.dwis.dk sekunder efter at hun havde sagt det sidste ord.

Ole Bidstrup

PS: The Original Danish Polcalypso Orchestra spiller 18. December kl. 21 til julebal i Etnorama, baghuset, Nørrebros Medborgerhus på Nørre Alle.

Medlemsmøde

Fredag den 26. november 1999 kl. 19:00
i Valby Medborgerhus, Valgårdsvej 4, Valby
(lige ved Toftegårds Plads og tæt ved Valby station)

Var der en Folkekirke i det tidligere Dansk Vestindien?

- hvordan var den kirkelige situation på øerne
i tidsrummet omkring 1900-1920
Provst Erik Balslev-Clausen

An extraordinary Danish West Indian natural historian

- the end of the Atlantic slave trade, and Danish
schemes for the colonization of West Africa
Professor Daniel Hopkins, University of Missouri - Kansas City
(foredraget er på engelsk)

Mødeudvalget *-serverer en let anretning og noget for tørsten.*
Pris: 50 kr. - som betales ved fremmøde

Tilmelding: På nedenstående kupon, som senest tirsdag den 23. november 1999 skal være fremme hos: **Esmé Baltzer**, Birkevej 34, 2970 Hørsholm, tlf 45 86 54 45. Evt. afbud på tilmelding skal være Esmé i hænde senest dagen før mødet. I modsat fald fremsendes et girokort for deltagerbetaling.

✂ ----------

men brug stregen på næste side for at holde postvæsnets mindstemål

Tilmelding til medlemsmødet fredag den 26. November 1999 i Valby

Navn: Telefon:

Antal personer:

(Sendes til Esmé Baltzer - adresse på næste side.....)

UNIQUE TOURS

- har som navnet siger den helt individuelle rejse som speciale, både for den enkelte og for grupper. Og med det bedst tænkelige kontaktnet i det tidligere Dansk Vestindien. Ring til

HEIDI CHRISTIANSEN

Springforbivej 4 ● DK-2930 Klampenborg
Telefon +45 3990 2040 ● Fax +45 3990 2080
(Reg. under rejsegarantifonden nr. 1026)

✂ ----------

Porto

Til:

Esmé Baltzer
Birkevej 34
2970 Hørsholm

Et kirkeligt fællesskab mellem Grønland og Dansk Vestindien

- eller var der en dansk folkekirke på de tidligere danske øer 1900-1917. Sæsonen første møde gælder kirke og kortlægning.

Endnu en gang har dette blads redaktør kunnet bruge internettet for at få de fornødne oplysninger. For selvfølgelig er det ikke kun DVS, der lægger oplysninger om sit virke til skue for hele verden. I oktober for 30 år siden startede nettet, og det var først og fremmest til forskning.

Og netop de to emner til sæsonens første møde er gode eksempler på, at forskning er offentliggjort på internet. Man får selvfølgelig mange svar, hvis man slår op under "dansk vestindien". Blandt andet en artikel om kirkesagen i Grønland. Og så en sammenligning mellem kirkesagen her og den tilsvarende på øerne. Den er skrevet af aftenens ene foredragsholder, provst Erik Balslev-Clausen. Han skriver bl.a om tiden omkring salget:

.....på dette tidspunkt kort efter sidste århundredeskifte var situationen meget forskellig på "de atlantiske øer" mod nord og mod syd.
Grønland var støt på vej mod demokrati båret af en solid tradition, hvor seminarierne, hvoraf på dette tidspunkt kun det ene i Nuuk var tilbage, havde været af afgørende betydning, således at der var skabt en baggrund for den folkelige og kirkelige vækkelse, som nu satte ind med Pekatigigniat under mottoet "Fremad, opad!"

I modsætning til i Grønland var situationen på De vestindiske Øer præget af, at de lutherske var et meget lille mindretal med hhv. en dansksproget og engelsksproget menighed. Mens det samlede indbyggertal ved sidste århundredeskifte lå omkring 35.000, var kun ca. 3.500 medlemmer af de lutherske menigheder. Ellers var der på øerne en lang række forskellige kirkesamfund, svarende til den meget sammensatte befolkning, som foruden den tidligere slavebefolkning talte folk fra England, Skotland, Brandenburg, Holland, Frankrig m.m.....

Kirken i kongeriget havde ved århudredskiftet en kæmpe udfordring i københavn. Nemlig hvordan man skulle imødekomme befolkningen i de hastigt voksende brokvarterer. Svaret blev kirkesagsbevægelsen, som senere blev til Kirkefondet. Balvslev-Clausen skriver:

...Kirkesagens fædre var optaget af, at der skulle bygges mange små kirker på "broerne", så sognene og menighederne ikke blev for store, men mindst lige så vigtigt var det for dem, at der samtidig blev opbygget et menighedsliv omkring hver ny kirke.

I sit udgangspunkt var kirkesagstanken ikke bundet til et bestemt kirkesyn.

Her kunne i begyndelsen lige godt mødes folk fra den grundtvigske som fra den indre-missionske fløj af dansk kirkeliv....

Men behovet for at bakke op om kirken er ikke kun københavnsk, så der bliver stifet en kirkesag for det grønlandske og i oktober 1904 blev Udvalget for Den vestindiske Kirkesag stiftet med Sjællands biskop som formand. Citat fra Balslev-Clausen:

...Forud herfor havde den senere stiftsprovst i København, H. Hoffmeyer, på daværende tidspunkt præst ved Vor Frue kirke i København, på foranledning af Sjællands biskop foretaget en rejse til DVI, hvor han havde opholdt sig, deltaget i kirkelivet og ført en lang række samtaler.

Hans iagttagelser og forslag til kirkelige forbedringer kan læses i en lille bog "Vor kirke i Vestindien" Kbh. 1905.

Her beskæftiger han sig med situationen i menighederne og i skolevæsenet samt med præsternes kvalifikationer og arbejdsvilkår. Han afviser, at der skal drives hedningemission, for der findes ingen hedninger i DVI.

Målet skal heller ikke være "at røve Medlemmer til den lutherske Kirke fra de andre Kirker derovre, hverken fra den katolske eller fra de protestantiske. Nej lad dem kun virke videre - der er saavist god Brug for alle gode Kræfters Arbejde..." "Nej, Maalet for den danske Menigheds frivillige Arbejde i Vestindien skal ganske simpelt være at virke for et sandt og levende Kristenliv indenfor den lutherske Kirke derovre. Det er denne Opgave, som "Den vestindiske Kirkesag" har taget op"....

Da øerne blev solgt, ophørte Den vestindiske Kirkesags virke, men der har som omtalt tidligere været kirkelig kontakt - især her i sommer, da biskop Normann Svendsen deltog i indvielsen af den renoverede kirke i Christiansted.

Årelang kortlægning

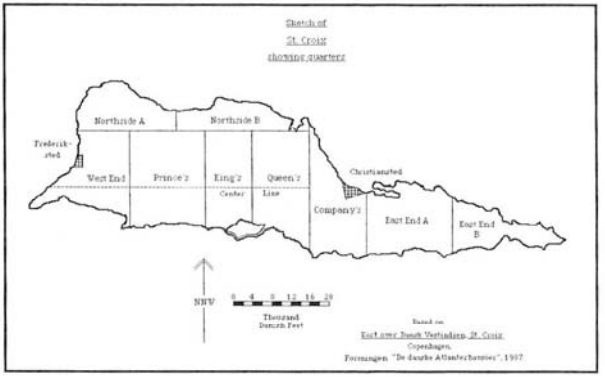

Det kan godt være, det har taget tid for århundreder tilbage at kortlægge selv en forholdsvis lille ø som St. Croix, men at forske i denne kortlægning, det er også noget, der tager tid.

Derfor har professor Daniel Hopkins fra University of Missouri - Kansas City gennem flere år tilbragt mange måneder i Danmark for grave i arkivalierne.

Men ikke nok med det: Hopkins har lært sig et imponerende flydende dansk, og det samme har hans hustru, som er journalist. Og endnu en gang er internettet på bane: De bruger det flittigt begge to, bl.a. i udveksling mellem universitet, blad og så p.t. København, hvor de denne gang er i et helt år. Her er et lille citat om, hvad Hopkins og hans studerende vil:

...We will present here a wide range of material illustrative of the historical geography of St. Croix, including maps, landscape and architectural images, historical narratives, and various kinds of social and economic information drawn from archives and other sources.

Wherever appropriate, the material is organized geographically - primarily in terms of the original survey grid laid down on the island by the Danish administration in the middle of the eighteenth century. We are primarily interested in making available information that would not otherwise be accessible to the general English-speaking public, whether because of the rarity and fragility of the original documents, the difficulties involved i interaction of experts, students, and other interested individuals, wherever they might be, and that our index maps should be seen to evolve as new information is added to the computer.

We appeal, therefore, to anyone interested in the history and geography of St. Croix to contribute material to this cooperative project, whether in the form of archival transcriptions, translations, old maps, pictures, or genealogical information....

Men det var de ting, Daniel Hopkins beskæftigede sig med sidst, han var her i landet. Denne gang er han her for at forske i de planer, der var om at flytte de vestindiske plantager til Afrika. Det var helt seriøse planer, der opstod på grund af den mangel på arbejdskraft, som var en følge af slavehandelens ophør. Man havde regnet ud, at når slaverne ikke længere kunne bringes til Vestindien, hvorfor så ikke flytte plantagerne til slaverne - eller altså til de områder, hvor der ikke var problemer med at få arbejdskraft.

Og man var langt med planerne - de blev bare aldrig gennemført. Det er den forskning, som Daniel Hopkins skal fortælle om.

Selv om han taler et forbløffende godt dansk, så foretrækker han at holde sit foredrag på engelsk. Men som han siger det "...på et meget let forståeligt engelsk..."

Næppe nogen tvivl om, at sæsonens første møde kan blive endog meget udbytterigt.

Obi

Velkommen til nye medlemmer

Birte Præstegaard & Svend Pedersen
Vesterbo 17,
3500 Værløse

Edith Uttenthal
Fasanvej 4,
6600 Vejen

Christian Jelstrup
Nationernes allé 21 B,
3000 Helsingør

Inge Larsen
Gl. Kongevej 92, 4. th.,
1850 Frederiksberg C.

Helle Mortensen
Dyrskuevej 5,
7900 Nykøbing M

Ny, kvindelig formand

Dansk Vestindisk Selskab fik ny formand ved det konstituerende bestyrelsesmøde onsdag den 27. Oktober. Generalforsamlingen valgte 14. Oktober Louise Steensgaard og Lis Andersen Torpet. Per Nielsen havde på grund af travlhed både på universitetet og i sin forskning måttet kaste håndklædet i ringen, så derfor blev valget af ny formand et af de vigtigste punkter på konstitueringsmødet.

Efter en del diskussion faldt brikkerne pludselig på plads, og stud mag Louise Steensgaard påtog sig hvervet - med tilsagn fra alle de øvrige om al den opbakning, de kan give hende og med Lars Hornstrup Hansen som ny næstformand.

Deltagerne i medlemsmødet i januar 1999 fik lejlighed til at opleve den nye formand som en fremragende fortæller, da hun holdt foredrag om afrikanske religioner i Dansk Vestindien. Et af de emner, hun beskæftigede sig mest med under studieopholdet på St. Croix, hvor hun var i foråret 1998. På generalforsamlingen var der igen mulighed for at høre Louise Steensgaard, da hun fortalte om arbejdet med det vestindiske arkivmateriale, som hun deltager i hos Erik Gøbel på Rigsarkivet.

Det er til dato selskabets yngste formand og iøvrigt også første kvinde på posten. Louise Steensgaard er 25 år, begyndte at læse historie i 1993, og er nu igang med sin magisterkonferensafhadling. Emnet er "europæiske opfattelser af slaver og holdning til mission i 1700-tallet".

Desuden har hun arbejdet 3 år på Rosenborg og 1 år på Nationalmuseet (Middelalder og renæssance). Det med middelalderen tager Louise iøvrigt så "alvorligt", at hun tilbringer en masse af sine weekends i Sverige i en Middelalderforening. Her skifter hun navn og gi'r den i rollen som Ingeborg Ulffsdatter fra Fjenneslev i 1360.

Nyvalgt til bestyrelsen blev også Selskabets kontaktperson i Århus, Lis Andersen Torpet.

Lis Andersen Torpet blev medlem af DVS i 1994 og en af Selskabets første kontakterpersoner uden for København.

Hun bor i Århus og arbejder i København som tandlæge, lic. et dr. odont, ansat som lektor ved Københavns Universitet.

Lis Andersen Torpet interesserer sig bl.a. for den dansk vestindiske blandingsform: polcalypso, som herhjemme spilles af The Original Danish Polcalypso Orchestra. Hun behersker tildels (som hun selv siger) disse rytmer på conga og tumba mv. I 1994 var Lis vært for to af St. Croix Heritage Dancers, som besøgte Århus i forbindelse med åbningen af Dansk Vestindisk Turistbureau.

Selv besøgte hun St. Croix ved årsskiftet 1994-95, altså i karnevalstiden. Da DVS havde kåret "Årets kunstner", St. Croix-kunstneren Pamela Kerschner, var Lis Andersen Torpet hendes vært under opholdet i Århus.

I mødeudvalget fortsætter Marianne Gall sammen med Lars Hornstrup Hansen og Esmé Baltzer - samt som ny og i stedet for Ester Pedersen, Lis Andersen Torpet.

Lis Andersen Torpet indgår desuden i festivaludvalget, hvor Erik Markussen fortsætter og hvor Ole Bidstrup genindtrådte som formand. Erik Markussen og Ole Bidstrup fortsætter uændret med henholdsvis kassererjob, medlemssekretariat og medlemsblad.

Selskabets arkivar er også den kommende periode Søren Laub.

Per Nielsen fortsætter i det kulturhisoriske udvalg som formand. I udvalget er desuden Jørgen O. Bjerregaard, Marianne Gall, Eva Frellesvig, Louise Steensgaard, Karen Mogensen og Anne Walbom.

obi

Formanden skriver...

En ny sæson er begyndt i Dansk Vestindisk Selskab, og denne sæson har allerede bragt ændringer med sig.

Per Nielsen har desværre set sig nødsaget til at trække sig fom formand efter 2 år på denne post. Heldigvis fortsætter han i bestyrelsen. Jeg synes, det vil være på sin plads at rette en stor tak til Per Nielsen for hans indsats. Han har på fornemste vis repræsenteret selskabet både indadtil og udadtil og det bliver ikke nemt at leve op til for hans efterfølger.

Men nogen skulle jo springe ud i det, og det blev undertegnede. Umiddelbart føler jeg mig en smule grøn i DVS-sammenhæng, da jeg egentlig ikke har været med så længe. Så selv om det ville være ideelt, at den nye formand kendte alt og alle, må jeg nok bede jer være overbærende med mig i begyndelsen, når jeg spørger til, hvem I er. Men jeg kan love at entusiasmen intet fejler, og jeg glæder mig til at komme igang med arbejdet i selskabet og i bestyrelsen.

Det mest spændende der sker for tiden, i forbindelse med vore øer, er nok Kulturministerens besøg derude.

Hun besøgte Virgin Islands, under ledsagelse af Rigsarkivaren og Seniorforsker Erik Gøbel, for at underskrive en aftale om samarbejde om registrering af arkivalier med forbindelse til øerne. Mere om denne rejse står at læse her i bladet og på www.dwis.dk

Visse ville måske indvende, at sådanne officielle aftaler er meget gode, men ikke altid fører til så meget i praksis. Men dette projekt er allerede i fuld gang på Rigsarkivet i København, og en officiel anderkendelse af dets vigtighed både fra dansk og vestindisk side er, efter min mening, meget betydningsfuldt.

Med Guvernørens besøg i Danmark i sommer og nu et genbesøg på øerne er der skabt en officiel kontakt, hvis lige vi vist skal mange år tilbage for at finde. Og denne kontakt er, for alle os Vestindien-entusiaster, virkelig noget at glæde sig over. *Louise Steensgaard*

Arkivaftalen USVI-Danmark

Kulturministeriet og lokalregeringen på U.S. Virgin Islands underskrev onsdag den 27. Oktober en aftale om udveksling af arkivalier. Aftalen blev underskrevet af kulturminister **Elsebeth Gerner Nielsen** og guvernør **Charles W. Turnbull** ved en ceremoni i Government House i Charlotte Amalie på St. Thomas.

Aftalen indebærer, at alle arkiver, der omhandler det tidligere Dansk Vestindien, bliver lettere tilgængelige for forskere og andre interesserede. Arkiverne opbevares i Rigsarkivet, i National Archives i Washington D.C. og i lokalarkiverne i U.S. Virgin Islands. Der vil i første omgang blive oprettet et registratur over de samlede arkivalier. Dernæst skal arkivalierne kunne udveksles.

Der bliver samtidig nedsat en fælles Arkiv-kommission, der skal udvikle samarbejdet, herunder undersøge mulighederne for at overdrage egentlige originaldokumenter til øerne.

"Vi har i mange år følt en forpligtelse til at bringe kulturarven tilbage til de områder, som de vedrører. Ligesom Færøerne, Grønland og Island har også U.S. Virgin Islands krav på at få nem adgang til deres historie og kulturarv. Både danskere og vestindere vil nu få lettere adgang til at forske i historien før 1917, da Danmark solgte øerne til USA. Det vil forhåbentlig betyde ny og lærerig viden på området," siger kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen.

Aftalen kan læses på ministeriets hjemmeside: www.kum.dk – Aktuelt.

Slaveriet var en forbrydelse

- sagde kulturministeren, da hun 31. oktober talte ved gudstjenesten i den lutheranske kirke i Christiansted

"I dag er alle folk og nationer enige om, at slaveriet var forkert, og at det udgjorde en forbrydelse mod menneskeheden. Det fratog tusindvis af mennesker muligheden for et liv i frihed, for at nogle få kunne leve et liv i overflod."

Det sagde kulturminister **Elsebeth Gerner Nielsen**, da hun søndag den 31. Oktober talte i den tidligere danske statskirke i Christiansted på St. Croix, **Lord God of Sabaoth Evangelical Lutheran Church**.

Det var i denne kirke, at mange officielle danske beslutninger første gang blev kundgjort for indbyggerne på de tidligere danske øer. F.eks. Kong Christian VIIIs upopulære beslutning om, at alle nyfødte sorte skulle være frie efter 1848, men at alle andre slaver skulle vente yderligere 12 år på friheden.

Ministeren var inviteret af kirken til at tale til menigheden i forbindelse med hendes officielle besøg på de tidligere danske øer, US Virgin Islands.

Ministeren talte om fornyelse, fordi kirken på denne dag fejrer Reformationen, men tog udgangspunkt i vores fælles historie, herunder slaveriet: "Vore dages danskere spørger sig selv, hvordan vore forfædre kunne deltage i en så frygtelig ugerning. Vel var meget anderledes dengang. Danske myndigheder og de velstillede var heller ikke venlige mod almindelige danskere. Bønder var tvunget til at arbejde for den samme herre hele deres liv, som livegne, helt indtil 1788. Men de blev ikke bortført fra deres hjemland, fragtet over et ocean, skilt fra deres familier, de fik ikke revet deres rødder over."

"Slaveriet var ondt.....Vi skal huske slaveriets ondskab, så forbrydelsen aldrig bliver gentaget, vi skal huske slaveriets grusomheder, så vi til stadighed engagerer os i kampen mod slaveri, hvor det end praktiseres."

"Men hvor vigtig historien end er, så er det stadig historie. Når vi i dag prøver at forny vores samfund, må vi se fremad – og forsøge at skabe en bedre og rarere verden – så vores børn får en historie, som de kan kikke tilbage på - med stolthed."

Ministeren udtrykte håbet om, at forbindelsen mellem US Virgin Islands og Danmark må blive fornyet på mange måder i de kommende år. Blandt andet gennem fornyet udveksling af kulturarv, arkivalier og forskning, som ministeren netop har taget initiativ til gennem den aftale, som hun og guvernøren underskrev i onsdags.

Julen ombord på fregatten Jylland i 1880

af Jørgen O. Bjerregaard

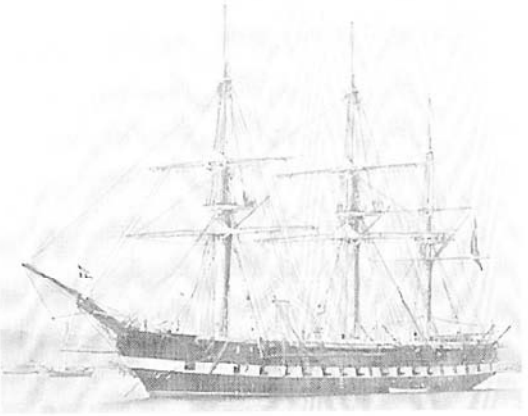

Fregatten Jylland var på i alt 5 togter til de vestindiske øer: 1871-72, 1874-75, 1876-77, 1880-81 og 1886-87. For nogen tid siden sad jeg og bladrede i en af mine gamle bøger fra boghylden:

En samlet indbinding af "Ugeblad for Hær og Flåde" årgang 1880-81, for øvrigt første årgang.

Bladet udkom dengang ugentligt og kostede 1,25 kr. kvartårlig eller 10 øre for et enkelt nummer. Bladet blev udgivet af G.E.C. Gad og kunne bestilles i alle boglader, posthuse og brevsamlingsteder.

I denne første årgang var bl.a. fem artikler skrevet af O. Lütken, premierløjtnant i Marinen. Titlen "Breve fra Fregatten Jylland, og så var min nysgerrighed vagt. Kunne der stå noget om Vestindien?

Det viste sig, at det drejede sig om fregattens vintertogt til vestindien i 1880-81 med kommandør J. Schoustrup som chef. Togtet påbegyndtes den 1. November 1880 og afsluttedes ved hjemkomsten til Danmark 9. April 1881. Egentlige begyndte turen først den 9. November, for da lettede fregatten fra sin ankerplads ved Vedbæk havn. O. Lütken begynder sin beskrivelse den 20. November, da skibet er nået frem til Plymoth, som det forlod igen dagen efter.

På mange måder, minder den om andre sørejser til vestindien. Begejstringen for skibet, mandskabet og ikke mindst mødet med de tre øer, men også de mange ensformige dage og nætter. Beretningen føjer sig dog til rækken af mange andre beretninger og er dermed med til at danne et samlet billede af de til tider trivielle rejser over Atlanten. Fra sammen årgang bringes endvidere en beretning om julen, som den formede sig ombord på fregatten, skrevet af skibslæge P. Mortensen med titlen: "Julen ombord på fregatten Jylland 1880".

Netop denne artikel er meget apropos her tæt på jul, ligesom det er spændende at høre, hvordan man fejrede jul og nytår på søen den gang. For forståelsens skyld, har jeg tilladt mig at bruge en tillempet moderne retskrivning:

Den 21de december passerede fregatten Madeira. Vinden var gunstig, og afsted

gik det i sydvestlig retning for at søge Passaten. For mindst lige så gunstig vind for tiden afsted, jo mere ensformigt livet er, desto hurtigere gå jo i reglen tiden, og livet om bord lader ofte i ensformighed intet tilbage at ønske.

En smuk dag fortalte almanakken, at det var den 24de december, altså juleaften; vi havde det således fra pålidelig kilde og måtte tro det, hvor ondt end mange af os havde derved.

Der var ikke et juletræ at se i mange miles afstand, ikke spor af julekager og pebernødder, ingen lugt af gåsested, ja ikke engang antydning af risengrød. Og hvor var vinteren henne med sin sne og is og det hyggelige liv inden døre i den varme, lune stue?

Klimaet var fortræffelig; om dagen var det fuldkommen sommervarmt uden nogensinde at være trykkende; de smukke, stjerneklare aftner tilbragte de fleste af os på dækket, ret af hjertet nydende den friske kølighed, mens mangen en lønlig tanke fløj til det fjerne hjem.

Imidlertid havde dog adskillige af os i tide tænkt på den forestående højtid; vore kunstnere, digtere og malere havde i længere tid været travl beskæftigede; i de små, varme lukafer nede om læ arbejdedes der ivrig og hemmelighedsfuldt; der blev holdt konferencer i krogene, og nysgerrigheden blev efterhånden tilstrækkelig spændt.

I Cadiz var der for en sum, tilvejebragt ved sammenskud mellem officererne, indkøbt en stor mængde af de mest forskelligartede genstande, der juleaften skulle uddeles til folkene. Omsider, henimod aften var alt færdigt.

Fregatten gik for så små sejl som muligt, og kun det nødvendigste vagtmandskab var på dækket; skibet duvede og vuggede sig i store, bløde bevægelser; nede på batteriet stod mandskabet i tætte klynger, hvilende og i spændt forventning om, hvad der ville komme; en gang imellem skvulpede et lille stænk ind ad de åbne kanonporte, og folkene stivede den af for en pludselig, stærkere overhaling, hvilket i øvrigt dog ikke generede dem i mindste måde, - på et givet signal rullede tæppet op for et smagfuldt ordnet julebord på batteriet agter; en omdelt sang, hvortil musikken spillede melodien, blev afsunget .
Til julen om bord 1880:

Mel.: Ved vintertid når skoven står.

Mens "Jylland" iler bort mod syd
Og dukker sig i solblank vove,
Står Danmark klædt i vinterens pryd
Med rimfrost i de dunkle skove.
Der samles nu i høje nord
Om arnens ild et vennekor,
Der tændes lys om julebord,
Og alle julefesten love.

Så mangen af os her i kvæld
Dog savnes vil i hine klynger,
Og mangen lønlig tanke vel
Nu flyver hid, hvor "Jylland" gynger.
Lad os de mindes hver især,
Som hjemme står vort hjerte nær:
En skål for dem, som vi har kær,
For hjemmets fred og hjemmets hygge.

C.W.

Folk kom i stemning; der blev en summen rundt omkring som i en bikube, og festen begyndte.

Alle trængte sig så nært som muligt til bordet, hvorpå gaverne lå anstillede; på midten, foran en smuk dekoration af blank pudsede våben og skjolde, stod lykkehjulet, ved hvilken gaverne skulle fordeles blandt mandskabet; hver mand trak et nummer og fik sin gevinst; endog de syge, vi havde, kravlede ud af sygelukaf et for at se på festligheden og personlig afhente sine julegaver.

Snart opstod foran tombolaen et broget og fornøjeligt virvar; her kommer en mand spankulerende, en sej søgut med den flade hue på tre hår, manøvrerende med fortræffeligt med en spansk vifte, som fru "Fortuna" nys havde givet ham, koketterende med kammeraterne til højre og venstre; hist vifter en ditto med en rangle, der en tredje med en trompet; i et hjørne en lærling, der er på sit første togt, med en pakke cigaretter i hånden, hvilke han betragter forlegent og surmulende, det er en kedelig gevinst, har der har fået, da han hverken kan eller må ryge.

Heldigvis får han snart et tilbud om at tuske cigaretterne bort for et penneskaft og et par appelsiner, og handelen afsluttes til gensidig tilfredshed. Tobak under hvilken som helst skikkelse begynder nemlig at blive en meget efterspurgt vare blandt de ældre søfolk, hvis beholdning af denne kostelige urt allerede er i færd med at slippe op. – Efterhånden bliver der tyndt foran julebordet; men desto livligere er der forude, hvor gevinsterne skal prøves, fremvises, misundes og udråbes til

...mere end 125 års erfaring
- men stadig ung!

Speciale:
TIDSSKRIFTER - BROCHURER
BØGER - OGSÅ I 4-FARVER

NØRREBROS BOG & OFFSET TRYK ApS

NØRREBROS BOGTRYK &
GRAFISK CENTER KBH. ApS
Nørrebrogade 56 . 2200 København N
Telefon 31 39 61 33 . Telefax 35 37 45 35

forhandling eller ombytning, og til slut er der en musiceren, en jubel og glæde som mellem en stor flok børn, der nylig er kommet fra marked.

Efter tombolaen uddeles der punch, og lystigheden fortsattes på dækket til langt ud på aftenen.

Imens var der i messen en større festlighed, hvortil officererne havde indbudt chefen; det hverken store eller hyggelige rum var denne aften smukt dekoreret med flag og morsomme, kvikt udførte tegninger, og belysningen, der til daglig brug er meget tarvelig, var bragt op til et nogenlunde festligt standpunkt. Efter at nedenstående sang var afsunget, udbragtes skålen for Danmark med varme, hjertelige ord og modtoges naturligvis med begejstring.

I anledning af festen var der udkommet et ekstranummer af "Dannebrog", prentet ombord og indeholdende forskellige originale artikler, der alle gjorde fortjent lykke; taler og sange vekslede med hinanden i raske slag, og stemningen var således, at det i alle henseender blev et godt og vellykket gilde.

Efter bordet uddeltes til messemedlemmerne små foræringer, hver ledsaget af en devise, der ofte vakte megen munterhed.

Derefter aflagde officererne et lille besøg i underofficersmessen, hvor gensidige hjertelige ønsker om en glædelig jul udvekslede; en kort tid endnu hørte man mandskabet juble, synge og danse på dækker, men lidt efter lidt indtrådte den vante ro og stilhed; stjernerne tindrede og funklede i den lyse, sommervarme nat, og mange af os fadt vel rigelig anledning til at tænke på, hvor forskellig denne aften havde været og var fra en juleaften tilbragt i hjemmet.

Julemorgen vækkedes mandskabet ved, at musikken spillede en julesalme, i stedet for at af blive purret af de skingrende bådsmandspiber; opad formiddagen blev der afholdt gudstjeneste. Gudstjenesten om bord er kortvarig og simpel, men ikke desto mindre stemningsfuld og højtidelig.

Efter at gudstjenesteflaget er hejst, og klokken har lydt tredje gang, står besætningen opstillet agter på dækket; der afsynges en salme, hvortil musikken spiller melodien, og nu træder den officer, hvem denne tjeneste påhviler, frem og oplæser en prædiken, passende til dagen eller situationen; derefter bedes "Fadervor"; musikken spiller atter en salme, og højtideligheden ender med, at chefen med høj røst udtaler: "Gud bevare kongen!", hvilket alle som med en mund gentager.

Og alt imens farer skibet afsted for de svulmende sejl, rullende og duvende; den vagthaven officer står på den luv vagtbænk, opmærksom iagttagende alt sejladsen vedrørende og uden at have øje og øre for andet; udkiggerne står på bakken og broen, og 4 stærke hænder passer rattet; de kraftige, undersætsige skikkelser med de brune, vejr

bidte ansigter står støt og rolig, som om intet andet i verden vedkom dem end rattet, kompasset og sejlene.

Hensynet til skibets sikkerhed er det største; alt øvrigt kommer i anden række.

Den sidste dag i året havde vi "klart skib", og det gamle års bortgang og det nys komme blev hilst med dundrende kanonskud. – Om aftenen var vi i teatret.

Der spilledes Erik Bøghs morsomme Vaudeville "Geniet fra Odsherred", hvorefter der blev fremsagt en i dagens anledning skrevet epilog.

Aktørerne var underofficerselever og frivillige lærlinge, og stykket gik i det hele kvikt og livligt; især blev kammerjunkerens rolle spillet morsomt. Damerne havde jo nok deres svage sider, især hvad påklædning, stemme og manerer angik; men publikum var meget taknemlig og sparrede hverken på bifald eller fremkaldelser.

Scenen, der var oprejst på hytten på agter på skansen, havde ganske vist ikke få mangler; men i betragtning af de små midler, vi havde haft til vor rådighed, kunne den vel nok kaldes upåklagelig.

Fregattens egne dekorationsmaler havde malet kulisser og bagtæpper; fortæppet dannedes af et bramsejl, der ved en ikke meget indviklet mekanisme blev hejst og halet ned nogenlunde på de rette steder; vognrumlen, der frembragtes af en konstabel med et par rullespader, kom en enkelt gang på et mindre velvalgt tisdpunkt, så en enkelt aktør nær var gået fra koncepterne; men dette lille uheld blev næppe ænset.

Det var næsten lige så fornøjeligt at se på publikum som på skuespillet; man morede sig glimrende, lo himmelhøjt, puffede til naboerne og trådte hinanden venskabeligt på fødderne, når der foregik noget rigtigt morsomt oppe scenen. Egentlig elegant kunne man ikke kalde vort publikum; påklædningen var nogenlunde ensformig, og de fleste havde glemt handskerne.

Den eneste der mødte med teaterkikkert, var smørstikkeren; hvad grunden kunne være til denne uhørte og ubegribelige flothed har desværre aldrig kunnet oplyses.

Til epilogen var der malet en stemningsfuld dekoration, forestillende indsejlingen til Øresund med Kronborg i vinterdragt og fregatten for hjemgående, og da bramsejlet gik op, og musikken spillede "Der er et yndigt land", var jublen almindelig.

En fantasifuld skikkelse, forestillende det gamle år, kom ind og fremsagde epilogen, og bramsejlet faldt for sidste gang.

Hermed var festlighederne i anledning af julen forbi, og livet gled atter igen over i den almindelige, dagligdags ensformighed; men der var dog kommet lidt nyt stof frem til samtale, og endnu længe efter kunne man af og til høre folkene drøfte interessante enkeltheder fra jule- eller nytårsaften.

Atlanterhavet 1880.

P. Mortensen
Skibslæge

Tak til Dronningen - og til A.P. Møller

Kirkegårdene i det tidligere Dansk Vestindien er som alt andet under caribiske vejrforhold udsat for et permanent slid. Derfor er der konstant behov for økonomisk tilskud til vedligeholdelsen. Senest har Dronning Margrethe og A.P. Møller doneret til det arbejde, og derfor har maleren Leo Carty doneret signerede billeder til de to som tak. Malerierne blev bragt med til Danmark af øerne danske generalkonsul, Søren Blak.

Guvernøren tilbage til Cathrineberg

I danskertiden kaldte man det "Denmark Hill" og da WICO blev solgt, blev bygningen gjort til officiel bolig for den siddende guvernør. Men guvernør Charles W. Turnbull har ikke haft den fornøjelse endnu, fordi bygningen måtte renoveres fra bunden på grund af sundhedstruslen efter en tidligere fejlagtig renovering. Den nye renovering ville, ifølge WICO-direktøren Edward Thomas i april, komme til at koste 350.000 dollars.

Det førte til, at Turnbull måtte indlogeres i en midlertidig guvernørbolig. Dens lejemål ophørte 1. November og selv om reparationerne på Cathrineberg ikke er helt færdige, så kan Turnbull altså holde jul på "Denmark Hill".

OnePaper 31. okt. 1999

Carnival-kæmpe til Frederiksted

Den 3 november, en onsdag af den slags, der giver anledning til en "Harbour-night", anløber Carnical Cruise Lines nyeste og største skib "Triumph" molen ved Frederiksted. Men selv om det er det hidtil største skib, et mega-skib, som de kaldes, så rummer det tidligere største, "Destiny", flere passagerer, for med sine 3.400 senge overgår det mega-nyheden "Triumph", der "kun" har plads til 2.594 passagerer (hvortil kommer tusindvis af tjenende ånder - fra mindste kahytsjomfru til ældste kaptajn).

Og der er flere gode nyheder for molen i Frederiksted, for to andre af de store, nemlig "Splendor of the Seas" og "Norwegian Majesty" er også på vej. Men "Triumph" er det første skib til dato, hvor der er lavet en langtidsaftale. Skibet kommer igen og igen hver anden uge helt frem til år 2001. Godt nyt for St. Croix, mener de, der ser turismen som fremtiden.

OnePaper 29. okt 1999

Mindre rygeplads

Lokalregeringen giver nu endnu et hak til rygere: The Department of Licensing and Consumer Affairs announced that they are cracking down on restaurant to insure that 70% of the space be non-smoking and that signs are posted to make sure you know where the non-smoking areas are in the Restaurant. WSTA 28. okt 1999

Velbesøgt generalforsamling

Det var en yderst velbesøgt gerealforsamling med 47 medlemmer, der den 14. Oktober tog afsked med Ester Pedersen og nyvalgte Louise Steensgaard og Lis Andersen Torpet til bestyrelsen.

Advokat Ole Schultz stillede sig endnu en gang beredvilligt til rådighed i dirigenthvervet, hvorefter selve forløbet var som beskrevet i indkaldelsen. Hvis der er medlemmer, som ønsker det fulde referat, så kan de rekvirere det hos Lars Hornstrup Hansen - eller finde det på Selskabets internetsider.

Formanden

Per Nielsen, gennemgik det forløbne år, som naturligt havde været påvirket af planlægning og gennemførsel af festivalrejsen til øerne. Turen havde et utrolig indholdsrigt program, hvor der bl.a. var lejlighed til at møde guvernør Charles W. Turnbull op til flere gange.

Også i forbindelse med guvernørens besøg i Danmark omkring 4.juli var der lejlighed til at hilse på ham. Desværre blev Dansk Vestindisk Selskab først meget sent varskoet om guvernørens besøg, så der var ikke mulighed for lave et arrangement hvor medlemmerne kunne møde ham, men der var nogle få medlemmer der hørte ham holde tale 4. juli i Rebild Bakker, hvor pressen havde været mere interesseret i Victor Borges udnævnelse til æresmedlem i Rebildselskabet.

Dansk Vestindisk Selskab var dog repræsenteret med en lille gruppe medlemmer ved guvernørens afskedsmiddag på Restaurant Pinaforte i København.

Selskabets virke og visioner for fremtiden vil ikke være overraskende, idet vi vil fortsætte i samme spor som nu, sagde Per Nielsen.

Det kan dog nævnes, at der vil blive gjort et forsøg på at få det steelband som spillede for selskabets medlemmer på Christiansfort på St. Thomas under festival 99 her til Danmark. Hanne Holdt Hansen og Mira Petersen var villige til at gå ind i arbejdet og vil få overdraget materiale derom hjembragt fra festivalrejsen.

Kulturhistorisk udvalg

- har ikke budt på de store ting, fortalte Jørgen O. Bjerregaard: - Et par af de projekter, som jeg havde håbet på kunne blive til noget, nemlig en udstilling om skolevæsenet i Dansk Vestindien på Dansk Skolemuseum og en vestindisk kalender har vist sig ikke at kunne realiseres i indeværende år.

Vedr. Skoleudstillingen "Skolen i palmernes skygge" så har Marianne Gall, Per Nielsen og jeg holdt et par møder med lederen af skolemuseet. Vi har udarbejdet forslag til økonomi og en foreløbig indholdsbeskrivelse. Vi har endvidere lavet udkast til en ansøgning, som er sendt ud, men desværre uden positivt resultat. Jeg har ikke selv haft den fornødne tid til at følge sagen op. Jeg mener dog, at der bør arbejdes videre med udstillingsprojektet,

som i så fald vil være den første af sin art nogensinde. Det kunne evt. være et mål, når der kommer vestindiske gæster i år 2001.

Af mindre ting kan nævnes, at jeg har korresponderet via e-mail med en gruppe elever fra Vordingborg Gymnasium. De arbejdede med en opgave om Dansk Vestindien og har som gengæld lovet, at vi får et eksemplar af deres opgave, som vi evt. kan bringe i medlemsbladet.

Traditionen tro har Lars Hornstrup og jeg deltaget i Turistmessen i Bella Centret, hvor vi har repræsenteret selskabet i Dansk Vestindisk Turistkontors stand. Vi har ihærdigt forsøgt at lokke nye medlemmer til samt at sælge nogle af selskabets bøger.

Så har jeg i løbet af det sidste års tid, indtil flere gange, flyttet rundt med Dansk Vestindisk Selskab bogbestand, som består af adskillige tusinde bøger. I forbindelse hermed er det lykkedes mig at lave en foreløbig optælling af bogbestanden. Bøgerne er p.t. placeret i min kælder og fylder ganske meget.

Jeg er derfor meget glad, når selskabets ihærdige boghandler Lars Hornstrup bestiller nye forsyninger. I den forbindelse vil jeg sig Lars tak for det store salgsarbejde han gjort.

Lars Hornstrup Hansen berettede om de mange henvendelse, både fra ind- og udland, der havde været ang. køb af selskabets bøger. I alt havde der i løbet af året været godt 50 henvendelser og blevet solgt bøger for godt 11.000 kr.

Festivaludvalget

Ester Pedersen, som gennemgik tilrettelæggelsen og genemførelse af Festivalrejsen i 1999, som kom til at finde sted 19.marts-3.april på grund af påsken.

Vi indhentede 3 rejsetilbud fra VIP-rejser, Unique Tours og fra det pludselig opdukkede rejseselskab Dansk Vestindien Rejser. Vi valgte Unique Tours, idet der var en prisforskel fra nr. 1 til 2 på ca. 3000 kr. og sidstnævnte rejseselskab kunne ikke give os et endeligt bud.

Det skortede ikke på henvendelser fra mange rejsedeltagere om at rejse med sidstnævnte, men der går vi heldigvis med både livrem og seler. Ingen er vel uvidende om, at dette selskab gik konkurs den 4. april 99. Tænk hvis 54 medlemmer fra DVS havde strandet på St.Thomas langfredag, hvor absolut alting er lukket.

Rejsens pris blev 9100 kr. incl. rejse- og afbestillingsforsikring, festivalgaver både til værter og officielle værter og henlæggelse til Festivalkassen år 2001. Hver deltager fik ved mødet en fællesgave til værterne (en nationaldukke og en farvestrålende plakat med 50 forskellige dukker). Havde man så yderligere ønsker om at medbringe en ekstra gave, så var det op til hver enkelt.

Alle kom godt hjem, godt trætte og godt mætte både af indtryk af "food". Den 30.maj indkaldte vi igen rejseholdet til et evalueringsmøde. Vi mødtes nu en søndag fra kl. 11-16. Aldrig har jeg set så mange fotoalbums cirkulere rundt. Der blev snakket livligt og vi kunne tydeligt mærke, at gruppen nu kendte hinanden efter en dejlig tur. Der blev vist video fra turen.

Der var flere der havde taget video og der blev etableret en rundvisningsliste, så nu sidder mange hjemme og mindes, hvad jeg ikke fik taget, det fik min nabo.

Nu nærmer festival 2001. Det er så DVS' tur til at gøre gengæld. Det tager mindst 1 år at planlægge, måske nærmere 1½, så god fornøjelse med dette projekt. Det har været spændende at være med.

Mødeudvalget
Marianne Gall aflagde mødeudvalgets beretning, som var en gennemgang af årets arrangementer. Men ud over de tre faste møder, havde der også været det særlige 3. Juli-arrangement på Nationalmuseet og to rundvisninger på Frederiksborg Slot, hvor Eva Frellesvig viste rundt og fortalte om Danmark som kolonimagt. Der var stor begejstring fra deltagernes side.

Datoer for de planlagte medlemsmøder i den nye sæson er: 26/11/99 , 28/01/2000 og 31/03/2000 med flg. emner: Erik Gøbel: "Havnen i St.Thomas", Dan Hopkins "Om kortlægningen af øerne og kolonien i Afrika" og "Transfer Day - musikarrangement"

I forbindelse med evt. andre lokaler til medlemsmøder har Esmé og hendes altid hjælpsomme mand Gunnar været ude I Stengårds kirke, Lyngby her i foråret.

Lokalet var udmærket, men alle borde og stole skulle både før og efter flyttes fra et lokale til et andet og derudover skulle alt til fortæring medbringes, hvilket mødeudvalget ikke følte var overkommeligt. Ester og jeg var ude i Kildeskovshallen i Gentofte, også i foråret, meget gode omgivelser og fine lokaler, men prisen var for høj både mht. leje af lokale og mad og drikke fra cafeteriet. Så vi foretrækker stadig dette udmærkede sted med de gode faciliteter til en rimelig pris, og de mange tog- og busforbindelser.

Medlemsbladet
Om medlemsbladet fortalte Ole Bidstrup, at redaktørjobbet har ændret sig temmelig meget i det forløbne år. Det er ikke fordi det at samle stof til årets fem blade har ændret sig. Det er den samme kamp som altid med at få linierne i hus inden den berømte deadline. Deadline er ganske vist et blad-udtryk, men i virkeligheden er vel hele livet en samling af deadlines. Selv det at ta' på tur til Caribien har en deadline - man skal nå det hele inden flyet går. Og så er en deadline jo god nok.

Medlemsbladet gi'r mig som sagt fem deadlines om året. Men da jeg tidligere på året gik i gang med Selskabets hjemmesider på internettet, skete der noget. Nu er det blevet til en løbende samling deadlines, for her er det muligt løbende at lægge oplysninger og informationer frem. Nu ved jeg godt, der er en del medlemmer, der ikke bruger internet eller er med på, hvad man kan med de tre w'er. Men hvis man tror, det kun er de unge nørder, der læser om Dansk Vestindisk Selskab på nettet, så må man tro om igen.

Det er alle alderklasser - husk på, vi pensionister har tid til at gå på nettet. Og så er det i øvrigt også alle nationaliteter, også dem, der ikke kan læse dansk. Der er dage, hvor der ryger 3-4-5 breve ind i min E-mail brevkasse. Med spørgsmål lige fra "hvordan kommer man til Vestindien" til en komponist på St. Croix, som skriver på

en musical og derfor leder efter noder til den musik de danske musikkorps spillede da Alexander Hamilton var dreng i Christiansted.

Eller det kan være en, der søger efterkommere med et eller andet familienavn. Og alt det giver jo ind imellem også nye medlemmer. Og det gi'r også gode inspirationer til medlemsbladet.

Det har også været et år med teknologiske ændringer - ny computer, scanner, ISDN-linie og CD-ROM brænder.

Det betyder, at når jeg afleverer til trykkeriet, så er det eneste de skal ha' denneher (viste en CD-rom) På den ligger de 32 sider fuldt færdige. De ligger som printerfiler til en printer jeg ikke selv har og de ligger spejlvendt, så trykkeriet kan skrive siderne ud som film som denne her (viste film fra trykkeriet)

Det er selvfølgelig teknik, men også lidt af en nødvendighed. For den grafiker, der førhen gjorde siderne til film, han er nu på efterløn, så hvis ikke teknikken var blevet ændret, så ville det være blevet dyrere. Og vi så kan få det ned i pris, det er så det næste spørgsmål.

Og teknik eller ej. Indholdet kommer jo ikke springende ud af computeren af sig selv. Så derfor vil jeg gerne slutte med den sædvanlige tak til dem, der har bidraget til et varieret indhold. Især til dem, der var hurtige til at gøre ideen med at beskrive bøger, der handler om Vestindien levende.

Det er nu blevet til en serie - og der er nye afsnit på vej.

Medlemssekretariatet

Erik Marcussen har siden generalforsamlingen 1998 indrulleret 31 nye Vestindien-interesserede i medlemskartoteket – men desværre også måttet sige farvel til 45 medlemmer, stort set alle i forbindelse med kontingentopkrævningen her i foråret. Det giver en nettoafgang på 14 siden sidste generalforsamling.

Status er dags dato i alt 350 husstande er medlemmer, sammenlignet med 364 for et år siden. For fuldstændighedens skyld vil jeg dog også tilføje, at der ud over det aktuelle medlemstal er endnu 4, der for nylig har vist interesse for selskabet, men som endnu ikke har fået betalt det udsendte girokort.

Med hensyn til den geografiske fordeling kan nævnes, at godt 250 bor inden for, hvad jeg vil kalde køreafstand til medlemsmøderne, mens godt 100 bor længere væk. Hertil kan i øvrigt tilføjes, at vi nu har godt 60 medlemmer i Jylland.

Medlemssekretariatet har udsendt 2500 medlemsblade, 400 opkrævninger og 100 rykkere. Antallet af rykkere er for stort og det tror jeg skyldes, at mange overser midtersiderne i bladet, med det kommende års girokort, fortalte Erik Marcussen. Det vil vi ændre til at være et særskilt brev fremover, selvom det koster mere i porto. Derudover har der ikke været klager over bladleveringen.

Flere og flere meddelelser til medlemssekretariatet kommer nu i form af en e-mail - eller elektronisk post på godt dansk, og det tror jeg vil accelerere efter at selskabet nu på Internettet har fået en noget mere professionel homepage. Tak

ket være at Ole Bidstrup er fratrådt sit job i Danmarks Radio og har påtaget sig at gøre noget ved selskabets homepage.

Dette informationsmedie står selskabet sig ved at satse på, både fordi det er et billigt medie, men også fordi det nok må anses for at være en af de mere effektive måder at få fat i de yngre mennesker på. Og vi må erkende, at det er en gruppe, som er af stor betydning for selskabets fremtidige udvikling.

Arkivet
Søren Laub fortalte, at han til generalforsamlingen havde koncentreret sig om en oversigt over, hvad der i tidens løb er tilgået Dansk Vestindisk Selskab som foreningsinventar mm. samt andre genstande som foreningen Dansk Vestindien og senere Selskabet har anskaffet til gaveformål i forbindelse med afholdelse af festivals både i Vestindien og herhjemme.

(Herefter blev en liste over Dansk Vestindisk Selskabs arkivalier gennemgået på en overheadprojektor. Listen var stadig under udarbejdelse og således ikke fuldstændig)

Hvad angår Selskabets medlemsblad er et sæt af årgangene 1965-1998 nu indbundet i 7 bind. Dermed er Selskabets historie i nyere tid sikret for eftertiden. I den forbindelse mener jeg, at det vil være formålstjenligt at få registreret andet skriftligt materiale, der allerede er afleveret til Rigsarkivet.

En anden vigtig sag er at finde frem til hvor Selskabet "ejendele", jfr. oversigten kan opbevares. Dette emne er blevet drøftet adskillige gange i bestyrelsen – uden at vi har kunnet løse dette spørgsmål ! Forslag hertil imødeses med største interesse. Derefter var der en general diskussion angående opbevaring af Dansk Vestindisk Selskabs arkivalier, men ingen umiddelbar løsning.

Kassereren
Erik Marcussen, gennemgik regnskab og budget og medlemskontingent blev fastsat til uændret 200 kr. pr. husstand.

Revisorer
Flemming Bergqvist og Erik Bach Jensen blev genvalgt som revisorer. Som revisorsuppleant blev Jonna Skourup Christensen genvalgt.

Valg til bestyrelsen er omtalt andet sted. Læs på side 8.

Afslutning
Marianne Gall takkede med nogle flasker vin på selskabets vegne Eva Frellesvig for en flot og interessant guided tur rundt på Frederiksborg Museum med temaet Danmark som kolonimagt.

Per Nielsen rettede en varm tak til Ester Pedersen for hendes kolossale arbejde i festivaludvalget og i bestyrelsen og for hendes måde at være på. Formanden takkede for fremmødet og takkede desuden dirigenten for at have stillet sig til rådighed, hvilket generalforsamlingen også bifaldt.

Arkiverne
Og som ekstra punkt, da selve generalforsamlingen var slut, fortalte Louise Steensgaard om arbejdet i Rigsarkivet med de vestindiske arkivalier.

Dansk Vestindiens Guldalder

Bogen om von Scholten og hans tid - nu udgivet på engelsk.

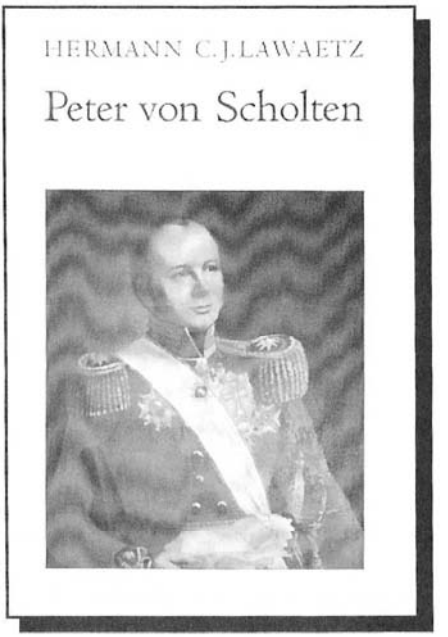

Vi kalder årene 1800-1850 for dansk guldalder. Det var en økonomisk vanskelig tid, men en kulturelt fornyende tid. Så kunne man spørge, hvorvidt samme periode kunne kaldes den vestindiske guldalder, selvom sidste del af 1700-tallet var den rige periode for dansk kolonihandel og plantagedrift. Det kan man få en idé om ved at læse den bedste biografi, der hidtil er skrevet om Peter von Scholten.

I 1940 udkom bogen *Peter v. Scholten. Vestindiske Tidsbilleder fra den sidste Generalguvernørs Dage*. Forfatteren var den tidligere præst i Christiansted H. Lawaetz. På omslaget ser man Peter von Scholtens våben, som består af familien von Scholtens våbenskold mellem to sorte vestindere, der hver holder et Dannebrogsflag. Man er ikke i tvivl om, at idéen til anbringelsen af de to sorte landsmand kommer fra rigsvåbenet, hvor to vildmænd holder sammen på våbenets mange dele. Von Scholtens to vestindere virker dog lidt mere civiliserede med lændeklæde og flag frem for vildmændene med deres laurbærkranse og køller.

Lawaetz' teologiske doktorafhandling, *Brødremenighedens Mission i Dansk Vestindien, 1769-1848*, udkom i 1902. Den er et hovedværk, når det drejer sig om herrnhuternes meget spændende historie i kolonierne, men det er nu en gammel bog, og læseren vil måske finde den forældet i sin form.

I bogen om Peter von Scholten kan læseren også se tegn på tidens udtryksform, men det faglige indhold er af høj kvalitet. Det er meget glædeligt, at der har været arbejdet på en engelsk udgave; det burde være sket for 50 år siden. Oversættelse er imidlertid en meget vanskelig opgave, der kræver omfattende sprogkyndighed og stor erfaring. I den nye udgave er det ikke så meget tidens form, der slår læseren, men en vis overraskelse over oversættelsens form og ordvalg.

Inden for von Scholtens halve århundrede i Vestindien, fra hans tidligste tid som fændrik på Sankt Thomas i 1804 og frem til de berømte dage i begyndelsen af juli

1848, gennemgik de danske caribiske øer en kolossal samfundsmæssig forvandling. Ved år 1800 var det et traditionelt plantagesamfund, hvor befolkningsflertallet var slaver. I de følgende år stod der mange slag mellem sorte og hvide danskere, mellem vestindiske myndigheder og regering og konge i København, mellem von Scholten og de konservative plantageejere og mellem von Scholten og de liberale embedsmænd.

Peter von Scholten er i dag interessant, fordi han havde et andet menneskesyn end de fleste i samtiden; han troede på, at kolonierne kunne omskabes til en kopi af et europæisk samfund, og her måtte både negere og blanke være elite, mellemstand og arbejderklasse.

Dele af disse tanker blev realiseret med ligestillingen i 1834 og slaveriets ophør i 1848. Vi kunne kalde det en guldalder for samfundsfornyelse.

Det er et fantastisk forskningsarbejde, der ligger bag Lawaetz' fremstilling, som ledsages af noter og personregister. Forfatteren til afsnittet om den samme periode i *Vore gamle tropekolonier*, Jens Vibæk, lagde ikke skjul på, at han havde hentet meget fra Lawaetz' bog, da den var af stor kvalitet.

Siden udgivelsen af disse to værker er der kommet mange bøger om interessante detaljer af den vestindiske historie og en del bøger til gavn for den rejsende på øerne, men ingen af de nyere bøger om Peter von Scholten og hans samtid og om hele kolonihistorien kan overgå de gamle sværvægtere. Det betyder ikke, at det ikke kan gøres og ikke bør gøres. Det ville være nyttig med nye grundige fortolkninger både af *den vestindiske guldalder* og af hele forløbet fra 1600-tallet indtil 1917 - udgivet både på dansk og engelsk.

På omslaget er von Scholtens våben erstattet af et portræt af Peter von Scholten. Mange kender dette maleri fra Gouvernementshuset i Christiansted.

Bogen igennem er der tilføjet illustrationer, som ikke var med i den oprindelige udgave; desværre er de uden datering, og kun de færreste stammer fra generalguvernørens tid, men de bidrager til den glæde, det er at tage den smukke bog i hånden og genopleve Hermann Lawaetz' store indsats.

Per Nielsen

Hermann C.J. Lawaetz: Peter von Scholten. West Indian Period Images From the Days of the Last Governor General. Oversat af Anne-Luise Knudsen. Poul Kristensens Forlag 1999. (Efter den danske udgave fra 1940.)

Hjælp til medlemsmødet

Ved det kommende medlemsmøde er en del af de faste støde ved mødeforberedelse og arrangementet fraværende. Derfor er der behov for et par hjælpende hænder.

Er du frisk på at gi' en hånd med, så slå lige på tråden til Esmé Baltzer.

Vov ikke at stoppe et karneval

"Don´t stop the Carnival" - en roman af Herman Wouk. Desværre ikke oversat til dansk, men det er en festlig roman om Caribien, som her bliver genlæst og anmeldt af Marie Louise Kjær

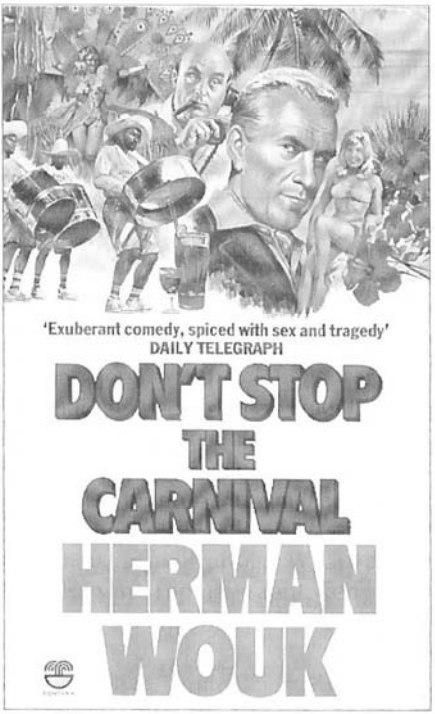

Forfatteren Herman Wouk er hos danskere nok mest kendt for bøgerne Europa i flammer og Verden i flammer - begge filmatiseret og sendt som Tv-serie - men nogle husker måske også filmatiseringen af hans bog Mytteriet på Cain med Humphry Bogart i hovedrollen.

Herman Wouk har dog også skrevet en meget morsom og underfundig bog om en ø Amerigo i Vestindien. Folk, der har været enten på St. Thomas eller St Croix vil kunne nikke genkendende til stedet og vil være overbevist om, at vor gamle danske besiddelse har været inspirationskilde. (Folm på St. Thomas er overbevist om, at Water Island **er** Amerigo - red.)

Bogen er skrevet i 1965, hvilket vil sige få år efter Fidel Castro overtog magten på Cuba, og amerikanerne var begyndt at se sig om efter et nyt paradis at boltre sig i. Men skønt det er 35 år siden, er der ikke meget, der har forandret sig - den pragtfulde, afslappede vestindiske kultur er stadig den samme.

Norman Paperman - en jødisk pressesekretær fra New York, tager til Amerigo for muligvis at købe et hotel beliggende på en lille ø i havnen ved hovedbyen. Med sig bringer han en højtråbende, tyk, skaldet,- cigarrygende pengemand, Lester Atlas, som er en bekendt til ham og konen. Denne Lester viser sig efter købet af hotellet kun at ville hjælpe med sit navn - han har en gang været på forsiden af New York Times - men ikke med penge.

Og det kunne der ellers godt være brug for - for det er et hotel, hvor man har taget med let hånd på alt. Paperman bliver derfor nødt til at sælge sit livsgrundlag, nemlig kundelisten fra de bedste kredse i New York. Alt hvad der kan gå galt, går galt, og dette beskrives på en utrolig humoristisk måde - håndværkerne forsvinder fra øen efter at have fået et forskud og hugget et stort hul i en væg - regn falder der ikke noget af i den tomme cisterne, så det må købes, og da der endelig falder regn, er det i så rigelige mængder, at cisternen revner, godt hjulpet til af et jordskælv.

Først ryger elektriciteten, så generatoren og til sidst vandpumpen. De ansatte er en flok halvt legale/illegale "down-islanders" eller søfolk, som kun venter på den næste båd. Immigrationen ved nøje, hvem der arbejder der og, hvad de må lave, og der er ingen mulighed for at være fleksibel. Da Paperman på et tidspunkt står uden bådsmand til at ro gæster frem og tilbage, beder han gartneren om det, hvilket med immigrationens indblanding indebærer, at han kort tid efter heller ikke har nogen gartner.

Korrupte ejendomsmæglere, politikere m.m. vrimler ind og ud af scenen. Guvernøren er sort og fra Californien, hvor han ikke havde mulighed for en politisk karriere, hans kone hader stedet og bor der ikke - det gør til gengæld hans hvide elskerinde, en falleret skuespillerinde, som Norman Paperman var stor beundrer af i sine unge dage. Det får også følger.

I løbet af bogen bliver man også præsenteret for andre grupper, som man grinende kan nikke genkendende til. En "koloni" af homoseksuelle, som bl.a. bruger tiden til at dekorere de riges hjem - og disse rige består både af gamle lokale familier, hvide som sorte, samt hvide amerikanere, der har købt fast ejendom på øen.

Og der er tale om lokale rige sorte, som taler et fejlfrit engelsk, ikke som den almindelige befolkning, der taler et typisk og ofte svært forståeligt vestindisk. Som da kokken, Shiela, skal ud og finde en gal franskmand, Hippolyte, fordi han er den eneste, der kan reparere cisternen, generatoren, vandpumpen m.m.: "I comin´ back. Ting does bee too confuse in de hotel, Mistuh Papuh. Dey ain´t no oder way no more. I going to get Hippolyte".

Naturen er også som vi kender den, sandfluerne - også kaldet "no see thems" - myrerne, der kaster sig over alt, der bliver levnet, "the green flash" ved solnedgang, termitter, som æder husene op indefra og selvfølgelig alle de pragtfulde ting, som vi elsker - strandene, palmerne, det azurblå ocean, koralrevene med de farvestrålende fisk - alt sammen beskrevet i en vidunderlig tone, så jeg ikke kan lade være med at le højlydt, når jeg læser og genlæser bogen.Og alligevel - bag det hele bider jeg mærke i alle de folk, som giver op og forlader øen. For enten får man kulturen i blodet og vil helst aldrig væk. Eller man vænner sig aldrig til, at der er flere dage, hvor den ene katastrofe efterfølges af den anden, end der er dage, hvor man kan takke skaberen for, at der ikke er sket noget.

Man skal være af en bestemt støbning, hvis man skal overleve som tilflytter på en lille ø - det være sig (dansk) Vestindien eller Danmark. Bogen giver som sagt et utrolig realistisk billede af livet på en vestindisk ø, men især nok vore gamle øer, netop fordi de nu er amerikanske. Den konfrontation, som er mellem de to kulturer kan også fornemmes i virkeligheden. Jeg må dog komme med et lille suk - bogen er ikke oversat til dansk, men man behøver ikke være garvet engelsksprogslæser for at kunne læse den. Kast jer derfor blot ud idet, hvis I falder over bogen. I vil bagefter vide en lille smule mere om, hvordan folk lever og tænker på øerne i dag.

Marie Louise Kjær

Årets vestindiske julemærke er klar

Årets tema "Vore øer åbner døre til et nyt årtusinde" gengives i 5 meget smukke vindues- og dørpartier. Som i de tidligere udgivelser er der 15 mærker i arket. De karakteristiske caribiske farver, turkies, blå, grønne, gulbrunlige, gulgrønne, rustrøde - alle i flere nuancer og dertil med arkranden i en varm dæmpet grøn, er i sandhed en fryd for øjet. Man føler varmen, brisen, lyset og håbet for fremtiden. Årets "mester" , Don Dahlke, er en af de mest kendte kunstnere i det caribiske område, En mester i at gengive de caribiske farver, lyset og skyggen. I sin barndom i Oregon, begyndte interessen for kunst allerede som 10-årig. Vejen fra tegningerludkast, forsøg med kunstskrift, og studier i kunst, førte ham til sit første ophold i Vestindien og blev det helt afgørende vendepunkt . Efter kunststudier på Portiand State University besluttede han sig for et liv med malerkunsten.

I 1986 "flyttede" han med kone og børn til St. Croix, hvor de bor på deltid med hjemmet i Oregon. Don Dahlke's værker ses på mange gallerier og udstillinger i USA, Mellemamerika og Caribien.

Børnefonden uddeler hvert år beløb, større eller mindre, til mange forskellige formål. Alle bidrag er med det sigte, at bibringe børn og unge sundhed både fysisk og mentalt, og forberede dem på en fremtid hvor uddannelse, arbejde, kunst, kultur og miljø er helt grundlæggende elementer for livskvalitet, også i det næste årtusinde.

Julemærkerne kan bestilles hos Sarah Petersson, P.O.Box 7525, DK-9210 Aalborg SØ. Telefon 98 14 19 86. Prisen er uforandret 25,- kr. pr. ark + porto DKK 5,25. Komplet fortegnelse over alle udgivelser fra 1987 til I 999, samt priser på ark som endnu kan købes, fremsendes gratis.

Danske Tønder i USVI

Her er en historie, som radiostationen WSTA havde den 15. Oktober:

If you think you have to come from these islands to play the steel pan then come to Emancipation Garden on Saturday from 10:00 AM to noon for a real surprise. The Danish Steelband called Vendsyssel (vend-sy-sel) Marimba Steelband (VMS) will be performing in a sounding off with three local steel bands from Berthe C. Boschulte School, Virgin Islands Christian Ministries and St. Andrews Church. The Danish Band will also perform today at 3:30 PM at Havensight mall and Saturday at Coral World at 2:00 PM -, at Emancipation Garden at 10:00 AM

DE RINGER - VI HJÆLPER

Hvor som helst på jorden man end befinder sig, er Europæiske ikke længere væk end en telefonsamtale.

Hjælp lige på stedet - med en rejseforsikring fra Europæiske Rejseforsikring - er den specielle tryghed Europæiske tilbyder sine kunder, og som selskabet har opbygget gennem mere end 75 års erfaring.

Hjælpen fås omgående ude på rejsemålet, hvor der er allermest brug for den.

Europæiske tilbyder rejseforsikringer til ethvert behov, og har:

- Mere end 75 års erfaring med rejseforsikring
- Egen alarmcentral - 24 timer i døgnet
- Dansk personale på alarmcentralen, der taler 16 forskellige sprog
- Danske læger og sygeplejersker
- Egne kontorer overalt i verden
- Søsterselskaber over hele Europa
- Samarbejde med SAS' mere end 300 kontorer over hele verden
- Samarbejde med rejsebureauerne i Danmark og deres guider

Så husk Europæiske -
og glem bekymringerne...

Dansk Vestindisk Selskab har udgivet eller er medudgiver af følgende bøger, som tilbydes billigt til medlemmerne:

"St. Croix, St. Thomas, St. Jan"
- Henry Morton, Skitsebog og Dagbog fra Dansk Vestindien 1843-44.
184 sider, DVS Kbh.1975. *Pris kr. 50,-*

"Fra Slavesang til Soca"
- Historien om musikken fra de tidligere Dansk Vestindiske øer.
Af Jørgen O. Bjerregaard, Lars Heje og Ole Bidstrup.
63 sider, DVS Kbh. 1991.
Pris kr. 125,- for bog + kasettebånd, kr. 37,50 for bogen alene.

"En officer i Dansk Vestindien og hans fritidsbeskæftigelse"
- Redigeret af Steffen Linvald. 122 sider, DVS Kbh.1988. *Pris kr. 40,-*

"Dansk Vestindien for 250 år siden"
- J.L. Carstens: En almindelig beskrivelse om alle de Danske, Americanske eller West-Indiske Ey-lande. 164 sider, DVS Kbh 1981. *Pris kr.50,-*

"Kunstnere i tropesol. Skitser"
- akvareller og malerier fra det tidligere Dansk Vestindien. Af Ole Bidstrup, Jørgen O. Bjerregaard, Lise Funder m.fl. Udgivet af DVS i samarbejde med udstillingsbygningen Nikolaj, 87 sider, DVS Kbh 1986. *Pris kr. 40,-*

"Flåden og Dansk Vestindien"
- Den danske flådes togter til Caribien 1671-1917. Af Per Nielsen.
48 sider, DVS og Forlaget Marinehistoriske Skrifter, Kbh. 1997 *Pris kr. 40,-*

"De Frifarvede"
- af Henrik Hertz m. indl. og noter af Anne Walbom og Eva Frellesvig.
Udgivet i anledning af 150 året for slaveriets ophævelse i Vestindien.
81 sider, DVS og Poul Kristensens Forlag, Herning 1998. *Pris kr. 90,-*

Bøgerne kan købes ved medlemsmøder, bestilles
pr. brev, telefon eller email hos:

Lars Hornstrup Hansen, Herluf Trollesgade 10, 2.tv, 1052 Kbh. K
Tlf: 33 15 32 80 - E-mail: lhh@adr.dk
Priserne er eksklusiv porto og forsendelseskuvert
og betales på et vedlagt giro-kort.

Indmeldelsesblanket

(udfyld med tydelige blokbogstaver - sendes til)

Medlemssekretariatet
Erik Marcussen
Græsager 302
2980 Kokkedal

Navn:

Gade:

Postnr: Telefon:

By:

Dansk Vestindisk Selskab

- har eksisteret siden salget af øerne i 1917. Selskabet har den engelske undertitel "Danish West Indian Society". Selskabets protektor er Hendes Majestæt Dronning Margrethe II. Selskabet, der er upolitisk, blev stiftet Valdemarsdag 15. juni 1917 som klubben "Dansk Vestindien" og senere reorganiseret.

I 1969 blev navnet ændret til "Dansk Vestindisk Selskab", som er landsdækkende, men har hjemsted i København.

Selskabets formål er:
a. - at samle alle, der har eller har haft tilknytning til det tidligere Dansk Vestindien (øerne St. Thomas, St. Croix og St. Jan) samt andre personer, der måtte have interesse i at bevare minderne om Dansk Vestindien (nu U.S. Virgin Islands).
b. - at støtte interessen for Danmark i det tidligere Dansk Vestindien (U. S. Virgin Islands).
c. - at opretholde og eventuelt skabe kulturelle og venskabelige forbindelser mellem Danmark og U. S. Virgin Islands.

Formålet søges gennemført ved:
a. - Møder, sammenkomster, foredrag og anden foreningsvirksomhed.
b. - Udgivelse af et medlemsblad 5 gange årligt og andre publikationer.
c. - Samarbejde og korrespondance med specielt de på U. S. Virgin Islands eksisterende foreninger med tilsvarende formål.
d. - Formidling af personlige kontakter gennem gensidige besøg.

Årligt kontingent for tiden:
200 kr pr. husstand.

Dansk Vestindisk Selskab

Foreningens bestyrelse og adresser

Louise Steensgaard, Tomsgårdsvej 103, 4. tv, 2400 København N ☎ 38 88 45 22
e-mail: loust@get2net.dk

Lars Hornstrup Hansen, Herluf Trollesgade 10, 2.tv, 1052 Kbhvn K ☎ 33 15 32 80

Per Nielsen, H. C. Ørstedsvej 41B, 3.th, 1879 Frederiksberg C. ☎ 35 37 59 69

Søren Laub, Skovagervej 19, 2920 Charlottenlund ☎ 39 63 90 15

Jørgen O. Bjerregaard, Hørhaven 5, 2750 Ballerup ☎ 44 97 19 12

Ole Bidstrup, Lykkesholms Alle 2A, 4.sal, 1902 Frederiksberg C ☎ 33 24 10 20

Marianne Gall, Godthåbsvej 223, 2720 Vanløse ☎ 38 86 10 69

Esmé Baltzer, Birkevej 34, 2970 Hørsholm ☎ 45 86 54 45

Erik Marcussen, Græsager 302, 2980 Kokkedal ☎ 49 18 14 34 og 28 14 13 24
e-mail: DWIS@vip.cybercity.dk

Lis Andersen Torpet, Fortevej 93, 8240 Risskov
☎ 86 17 73 43 / 35 42 17 73 (hverdage)

FORMAND: *Louise Steensgaard*
NÆSTFORMAND OG BESTYRELSESSEKRETÆR: *Lars Hornstrup Hansen*
MEDLEMSSEKRETARIAT OG KASSERER: *Erik Marcussen*
GIRO 645-2019
MEDLEMSBLAD: *Ole Bidstrup*
KULTURHISTORISK UDVALG:
Jørgen O. Bjerregaard, Per Nielsen, Marianne Gall, Eva Frellesvig, Louise Steensgaard, Karen Mogensen, Anne Walbom.
MØDEUDVALG:
Marianne Gall, Lars Hornstrup Hansen, Esmé Baltzer, Lis Andersen Torpet
FESTIVALUDVALG:
Ole Bidstrup, Lis Andersen Torpet, Erik Marcussen
ARKIVAR:
Søren Laub

Ny adresse?

Giv besked til Medlemssekretariatet,
Ekstra numre af medlemsbladet?

Skriv eller ring til medlemssekretariatet med oplysning om årgang, nr. og antal, så sendes bladene sammen med en giro-opkrævning på beløbet.
Prisen for ekstra blade er 15 kr. pr. stk.+ porto.

Selskabets kontaktpersoner:

Nordjylland:
Sarah Petersson, Skovlykke 13,
9210 Aalborg SØ ☎ 98 14 19 86

Midtjylland:
Lis Andersen Torpet, Fortevej 93,
8240 Risskov ☎ 86 17 73 43

Sydjylland:
Finn Bagger, Naffet 25.1,
6100 Haderslev ☎ 74 53 05 15

Fyn:
Jens Benoni Willumsen,
Bihlsvænget 14,
5792 Årslev ☎ 65 90 19 14

Postbesørget blad
(0900 KHC)
Bladnr. 51281

Erik Marcussen
Græsager 302
Brønsholm
2980 Kokkedal

En af Ingvar Zangenbergs
illustrationer i J. L. Cartsens bog